

HÜRRİYET VEYA NEFSİN ESARETİ

Abdulkadir MENEK¹

Giriş

Rabbimiz insanı en güzel bir şekilde, yani ahsen-i takvim suretinde yaratmış, yüksek kabiliyet, duygular ve özelliklerle donatmıştır. Bu kabiliyetlerin en güzel bir şekilde kullanılması için akıl nimetini bahşeden Halık-ı Kâinat, cüz-i ihtiyari ile insanlara bir hareket alanı ve kabiliyetlerini geliştirmek için de fırsatlar bahşetmiştir.

İlk insan ve ilk peygamber olarak yaratılan Hz. Âdem (as) ve O'na eş olarak yaratılan Havva annemiz cennete alınarak büyük nimetlere mazhar edilmiş, yalnızca bir ağacın meyvesini yemekten men edilmişlerdi. Onlar merak saikası ve şeytanın verdiği vesveseyle bu meyvenin tadına bakmışlar ve bunun neticesi olarak da cennetten dünyaya gönderilmişlerdir. “Doğrusu bundan önce Âdem’e (bu ağaçtan yeme diye) emrettik, fakat unuttu ve biz onda bir azim (bir kararlılık) bulmadık” ayeti bu meseleyi kısaca hülasa etmektedir.

Rabbimiz, murat eylediği çok büyük bir imtihan için yarattığı insanoğlunu bu şekilde dünyaya göndermiş ve böylece çetin dünya imtihanı başlamıştır. Aslında ilk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem’in (as) tabi kılındığı bu imtihan ile hürriyetimizin bazı sınırlarının ilahi bir takdir ile kayıt altına alınacağını, böylece ilahi emir ve yasaklarla sınanacağımızın, insanların ruhen ve manen terakki ve yükselmesinin yollarının bu dünya imtihanının neticesi olarak açılacağını mesajı verilmiştir.

Hz. Âdem’in (as) oğulları Habil ve Kabil kardeşlerin bu çerçevede tabi kılındığı imtihan da çok manidardır. Habil ve Kabil kıyamete kadar şiddetlenerek devam edecek çetin bir imtihan olan “kadın” ile zorlu bir cendereden geçmişler ve Kabil bu süreçte nefsin esaretinden kurtulamayarak ve ilk katil unvanını da alarak imtihanı kaybedenler kervanının öncüsü olmuştur. Bu ilk ciddi ve ağır dünya imtihanının merkezinde bir kadının bulunması da, bundan sonra da nefislerin tabi olacağı imtihanlar için çok önemli bir ipucu olarak kabul edilmektedir.

1 Gaziantep Üniversitesi (amenek@hotmail.com)
Gönderim Tarihi: 19.09.2018, Kabul Tarihi: 28.09.2018

1. İslamiyet ve Hürriyet

İnsanlık tarihi boyunca yaklaşık olarak yüz yirmi dört bin peygamber gönderilmiş, bunlar vazifelendirildikleri toplumlara Rablerinin emir ve yasaklarını tebliğ etmişler, görevlerini emredildikleri şekilde yerine getirmeye çalışmışlardır. İman ve hürriyet ile nefis ve şeytanın telkin ve yönlendirmeleri tebliğe muhatap olan bütün insanlar için hep hayatın merkezinde bulunmuştur.

İşte tabi kılındığımız imtihan bu yönüyle yapacağımız tercihler neticesinde şekillenecek, kazananlar veya kaybedenler bunların ortaya çıkardığı iman ve hayat tarzının sonucu olarak ilahi takdirle belirlenmiş olacaktır. İnsanlar nefislerinin isteklerinin neticesi olan “keyfemayeşa” bir hayat tarzıyla ilahi memnuniyetten uzaklaşabildikleri gibi, nefis ve şeytanın süfli arzu ve isteklerine muhalefet ve karşı çıkma derecelerine göre de ilahi rıza ve muhabbet iklimlerine yaklaşmış veya kavuşmuş olacaktırlar.

Arap Yarımadası’nda hükümferma olan zulüm, haksızlık ve istibdat düzeni, bu bölgelerde yaşayan insanları hayatlarından bezdirip insanlıklarından utandırarak tam bir köle olma derekesine indirmiş, sınıf ve cinsiyet farkı en acımasız ve vahşi suretlerde uygulanır hale gelmişti. Fakir insanlarla birlikte halk tabakasının ve kadınların maruz bırakıldığı zulüm ve ayrımcı hayat düzeni, dehşet ve vahşetle yaşanan bir toplum manzarası ortaya çıkarmıştı.

Bu düzende nefsin çirkin ve yontulmamış istekleri, diğer insanları ezmekten ve yutmaktan çekinmeyen bir kibir anlayışı ile her türlü baskı ve zulmü kendileri için mübah ve hak olarak gören bir ceberut düşünce ve kendini üstün ve farklı gören bir sınıf anlayışı egemendi.

İnsanlık tam bir vahşet ve keşmekeş içinde bulunduğu, karanlığın, zulmün ve istibdadın katmerleştiği bir sırada dünya İslamiyet ile müşerref olmaya başlamış, Kâinatın Efendisi Peygamberimiz Hz. Muhammed’in (asm) rehberlik ve risaletiyle bütün âlemi kucaklayan, ahiret ile birlikte dünyaya da bakan bir hayat ve huzur nizamıyla tanışma şerefine nail olmuştur.

İslamiyet ile birlikte öncelikle sınıf ve cinsiyet farkı kaldırılarak bütün insanları kucaklayan bir anlayış yerleştirilmeye çalışılmış, hayat hakkı ve hayatın korunması için her türlü özen gösterilerek gerekli bütün tedbirler alınmış, insan hayatı mukaddes ve dokunulmaz olarak kabul edilmiştir. Hatta insana olan saygının ölümünden sonra bile devam etmesi için gerekli bütün kural ve emirler açık bir şekilde vazedilmiştir.

Bu çerçevede insanların varlığı, kişiliği, haysiyeti ve bedeni değerli ve üstün olarak kabul edilmiş, her türlü haksız saldırı ve hakarettten korunması için gerekli olan bütün önlemler en üst düzeyde alınmıştır.

2. Hürriyet ve Nefis Terbiyesi

Hürriyet, Rahman olan Rabbimizin en güzel hediyelerinden birisidir. Bu şekilde insanoğlu tabi kılındığı imtihan ile baş başa kalmış, hürriyeti kullanma noktasında cüz'î bir irade sahibi kılınmış, ilahi emir ve yasaklar arasında tercih yapma konusunda serbest bırakılmıştır. Bu serbestlik insana manevi olarak en yüksek makam olan alayı illiyyine çıkabilecek kadar bir imkân verdiği halde, yine aşağıların en aşağısı olan esfel-i safilin derekelerine de düşebilme ihtimali ile karşı karşıya bırakmıştır.

İnsanlar kendi vücutları da dâhil olmak üzere Rabbimizin yarattığı bütün varlıkları kullanma, onlardan yararlanma ve onlarla olan muamelelerinde bu emir ve yasakları tercih etme konusunda serbest bırakılarak ulaşacakları akıbet konusunda irade sahibi kılınmışlardır.

Fakat fani ve ne zaman sona ereceği belli olmayan bir hayata sahip olan insanlar kendilerinin kullanımı için yaratılan ve emirlerine verilen hiçbir şeyin gerçek sahibi değildirler. Vücudumuz başta olmak üzere bizim istifademize sunulan bütün varlıklara ancak "ilahi bir emanet" nazarı ile bakabiliriz. Üstad Said Nursi bu durumu gayet belîğ bir surette şöyle ifade etmektedir:

"Hem insanın vücudu ve cesedi bile onun değildir. Çünkü kendisinin eser-i san'atı değildir. O vücudu yolda bulmuş, lakîta olarak temellük de etmiş değildir. Kıymeti olmayan şeylerden olduğu için, yere atılmış da insan almış değildir. Ancak, o vücut, hâvi olduğu garib san'at, acip nakışların şehadetiyle, bir Sâni-i Hakîmin dest-i kudretinden çıkmış kıymettar bir hane olup, insan o hanede emaneten oturur. O vücutta yapılan binlerce tasarrufattan, ancak bir tane insana aittir."

Sahibi olarak görüldüğümüz varlıkların hepsini veya bir kısmını her an kaybetme riski ile karşı karşıya bulunduğumuz bir hayatı yaşıyoruz. O halde bunları kullanırken bu durumu asla gözden uzak tutmamalı, bu nimetleri verenin emir ve talimatları dâhilinde kullanmak gibi bir yükümlülük sahibi olduğumuzu da akıldan uzak tutmadan yaşamalıyız.

Aslında Kâinatın Halık'ı meşru ve helal olarak isimlendirilen nimetler ile insanların bütün ihtiyaçlarını en mükemmel şekilde karşılamının yollarını açmış, imtihan

sırrının gereği olarak bazı duygu ve isteklere de sınır konulmamıştır. Bu noktada nefsin gayrimeşru isteklerine kapılmayarak ilahi emir ve yasakları dairesi içinde yaşamak konusunda ise insanları serbest bırakmıştır. Oysa “Helâl dairesi geniştir, keyfe kâfi gelir. Harama girmeye hiç lüzum yoktur” sözü burada insanların durması gerektiği noktayı da en güzel ve veciz bir şekilde nazarlara vermektedir.

Rabbimiz insanları ihtiyaçlarını ve kabiliyetlerini bütünüyle engelleyecek bir imtihana tabi tutmaz. İnsanlar meşru dairede ihtiyaçlarını en makul şekilde giderebilecekleri gibi, kabiliyetlerini de geliştirme noktasında yeterli düzeyde meşru imkân ve fırsatlara sahip olabilecek bir şekilde yaratılmışlardır. Bunun için de gayrimeşru herhangi bir yola ve fitratı zorlayarak rencide edecek vasıtalara başvurmaya ihtiyaç bırakılmamıştır.

3. Hürriyetin Şe’ni

Bediüzzaman hazretleri Meşrutiyet’in ilanından sonra İstanbul’da önemli çalışmalar yaparak gazetelerde çok sayıda makale neşretmiştir. Bu çalışmaların ve makalelerin çok önemli bir bölümü hürriyetin izahı, sınırları ve İslamiyet’in hürriyete bakışıyla ilgili konulardır.

Önce İstanbul’da ve daha sonra Selanik’te irad ettiği “Hürriyete Hitap” başlıklı konuşmasında Bediüzzaman hazretleri Meşrutiyet’in ilanı ile birlikte çok daha ileri bir düzeyde kullanılmaya başlanan hak ve hürriyetlerden duyduğu sevincini çok heyecanlı ifadelerle şöyle açıklamaktadır:

“Ey hürriyet-i şer’î! Öyle müthiş ve fakat güzel ve müjdeli bir sadâ ile çağırıyorsun, benim gibi bir şarklıyı tabakat-ı gaflet altında yatmışken uyandırıyor sun. Sen olmasaydın, ben ve umum millet, zindan-ı esarete kalacaktık. Seni ömr-ü ebedî ile tebşir ediyorum. Eğer aynü’l hayat şeriatı menba-ı hayat yapsan ve o cennette neşvünema bulsan, bu millet-i mazlumenin de eski zamana nispeten bin derece terakki edeceğini müjde veriyorum.”

Bununla birlikte Bediüzzaman hazretleri Meşrutiyet ve hürriyet düşüncesine bütün vatan evlatlarının ve özellikle ilim ve düşünce insanlarının sahip çıkmasını istemektedir. Çünkü eğer hürriyet kötü kullanılır ve yanlış bazı emel ve maksatlara alet edilirse yeni ve daha şiddetli bazı istibdatların egemen olmasının yolunu açabilir:

“Ey ebnâ-yı vatan! Hürriyeti su-i tefsir etmeyiniz; tâ elimizden kaçmasın ve müteaffin olan eski esareti başka kaptan bize içirmekle bizi boğmasın. Zira hürriyet, mürâât-ı ahkâm ve âdâb-ı şeriat ve ahlâk-ı hasene ile tahakkuk ve neşvünemâ bulur.”

Maalesef demokrasiyi, hak ve hürriyetleri bu vatan evlatlarına çok gören ve kökü devletin derinliklerinde yaşamaya devam eden zihniyetler hem Osmanlı devleti ve hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihi boyunca yönetime çeşitli hile ve tuzaklarla el koyarak, en dehşetli zulümlerin yaşanmasının yolunu her vesileyle açmaya çalışmışlar ve bu ülke ile birlikte bütün insanlarımıza çok büyük zararlar vermişlerdir. Ülkemizde 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 ve 28 Şubat 1997 dönemlerinde yaşanan darbeler bu durumu net bir şekilde göstermektedir.

İlk olarak 15 Temmuz 2016'daki hain darbe kalkışması esnasında bu silah geri tepmiş, bu aziz millet hak ve hukukuna sahip çıkarak alçak bir darbeye kalkışan hainlere gerekli dersi vermeyi büyük bedeller ödeyerek başarmıştır. Bu durum milletimizin hak ve hürriyetlerine sahip çıkma ve koruma bakımından ulaştığı olgunluk, seviye ve cesareti göstermesi açısından da çok sevindiricidir.

İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra Said Nursi, hürriyet ve meşrutiyet ile ilgili olarak Şark vilayetlerinde yaşayan Kürtleri aydınlatmak, bilgilendirmek ve bazı yanlış propagandaların tesirini kırmak için de 1910'un bahar aylarında İstanbul'dan ayrılarak Van'a hareket etmiştir. Aylar süren seyahatlerde bulunarak çok sayıda aşireti ve yerleşim yerini ziyaret etmiş. Hürriyet ve Meşrutiyet ile ilgili görüş ve düşüncelerini aktarmış, bu çerçevede çok sayıda soruya cevap vermiş ve çetin münazaralar yaşamıştır.

Hürriyet ile ilgili olarak sohbetin başlarında muhatap olduğu soru çok ilginçtir. Sual şu şekildedir:

“Hürriyeti bize çok fena tefsir etmişler. Hatta âdeta hürriyette insan her ne sefahat ve rezalet işlerse, başkasına zarar vermemek şartıyla bir şey denilmez, diye bize anlatmışlar. Acaba böyle midir?”

Bu soruya verilen cevap mümin olarak meseleye bakışımızı gayet net ve çarpıcı bir şekilde ifade etmektedir. Mümince bir hayat ile nefsin esaret ve tasallutu altında geçen bir hayat arasında farklılık arz eden “hürriyet” düşüncesini bu cevapla birbirinden ayırmak son derece kolaydır:

“Cevap: Öyleleri hürriyeti değil, belki sefahet ve rezaletlerini ilân ediyorlar ve çocuk bahanesi gibi hezeyan ediyorlar. Zira nâzenin hürriyet, âdâb-ı şeriatla müteeddibe ve mütezeyyine olmak lâzımdır. Yoksa, sefahet ve rezaletteki hürriyet, hürriyet değildir. Belki hayvanlıktır, şeytanın istibdadıdır. Nefs-i emmâreye esir olmaktır. Hürriyet-i umumî, efrâdın zerrât-ı hürriyâtının muhassalıdır. Hürriyetin şeni odur ki, ne nefsine, ne gayrıya zararı dokunmasın.”

Hürriyette sınır tanımayan, aklına her estiğini, canının her çektiğini yapan insanlarla ilgili olarak her vesileyle gündeme gelen ve yukarıda aktarılan soru günümüz insanı için de aynen geçerlidir. Seküler bir yaklaşımla ilahi nizam ve vahiy anlayışından yoksun bir şekilde meseleye bakan insanların, hürriyetin sınırlarını ifade etmek için bugün sürekli olarak “başkalarına zarar vermemek” düşüncesini ifade etmeye devam ettikleri görülmektedir.

Bu düşünce çerçevesinde hürriyet tartışmaları bugüne kadar devam etmektedir. Çağdaş toplumun ve seküler yaklaşımın getirdiği hürriyet tarifi başkalarına zarar vermemek düşüncesi üzerine bina edilmektedir. Aslında bu suale verilen kısa cevap bir mümin için meseleyi bütünü ile hal edecek açıklık ve berraklıktır.

Bediüzzaman hazretleri “insaniyet-i kübra” olan İslamiyet’in meseleyi izah için, insanların arzu ve istekleri ile ilahi emir ve yasak dengesini gayet güzel bir şekilde kurarak, aynı zamanda tabi kıldığımız imtihanı da nazarlara vermektedir. Bu vücut ve yaşadığımız bu hayat belirli sınırlar çerçevesinde bize verilmiştir. Emanet olarak verilen ve bize ait olmayan bu vücut üzerindeki tasarruf yetkimiz emanetin asıl sahibinin ancak bizlere izin verdiği çerçevede olabilir.

Bu düşünceler çerçevesinde “hürriyet” ile ilgili olarak şunları ifade etmemiz mümkündür:

- Hürriyet, manasız bir isim ve resimden ibaret değildir.
- Hürriyet, Rabbimizin insanların fitratına yerleştiği ve beşeriyet ile özdeşleşen en güzel zenginliklerden birisidir.
- Hürriyet, Allah’ın insanlara bahşettiği en güzel hediyelerin başında gelir.
- Hürriyet, İslamiyet ile gerçek mecrasına oturur.
- Hürriyet, ahlak, edep ve iffet ile gerçek mahiyetine kavuşur.
- Hürriyet, Allah’a ibadet ile olgunlaşır ve yücelerek en üstün mertebelere yükselir.
- Hürriyet, sabır, hoşgörü ve tahammül ile toplumda barış, huzur ve sükûnete vesile olur.
- Hürriyet, din ve vicdan hürriyetinin en kâmil manada uygulanmasıyla bütün insanlığı ve dünyayı kucaklayan bir genişliğe ulaşır.
- Hürriyet, insanların kabiliyetlerini geliştirir ve tekâmül ettirir.

- Hürriyet, insanlar için nefis muhasebesinin yollarını açarak en güzel ve en doğruyu seçmek için önemli kapılar açar.
- Hürriyet, hayır ve şer arasında bir tercih yapma imkânı verdiği için dolayı insanların yaptıklarının neticesine katlanması gerektiğini hissediyor.
- Hürriyet, insanların başkaca hiçbir varlığa kul olmamaları ve yalnızca bizleri yaratan Allah'a secde etmemiz gerektiğini de kuvvetli bir şekilde hatırlatır.

Hürriyeti güzelleştiren ve ulvi anlamlar yükleyen İslamiyet'tir. Kâinatı yaratan ve insanları "halife-i arz" olarak görevlendirip kendine muhatap olarak kabul eden Rab-bimiz, bu şekilde biz insanları en ali bir mertebeye yükseltmiş ve başkaca bir taltif ve manevi makama muhtaç bırakmamıştır.

Günde beş vakit namazda defalarca okuduğumuz ve Kur'an'ın kalbi mesabesindeki Fatiha suresindeki "İyyake na'budu ve iyyake nestein-Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz" ayeti bu manayı en çarpıcı şekilde ifade eder. Bediüzzaman hazretleri bu manayı anlatırken çok manidar ifadeler kullanmıştır:

"Zirâ, rabîta-i iman ile Sultan-ı Kâinata hizmetkâr olan adam, başkasına tezellül ile tenezzül etmeye ve başkasının tahakküm ve istibdadı altına girmeye o adamın iz-zet ve şehamet-i imaniyesi bırakmadığı gibi; başkasının hürriyet ve hukukuna tecavüz etmeyi dahi, o adamın şefkat-i imaniyesi bırakmaz. Evet, bir padişahın doğru bir hizmetkârı, bir çobanın tahakkümüne tezellül etmez. Bir biçareye tahakküme dahi o hizmetkâr tenezzül etmez. Demek iman ne kadar mükemmel olursa, o derece hürriyet parlar. İşte Asr-ı Saâdet..."

Allah'a gerçek anlamda iman eden ve kul olan bir insan, kendisi gibi yaratılmış, fenaya ve her türlü inkıraz ve tahribe hedef ve maruz olan başka bir insana kul olma zilletine asla düşmez, böyle bir halde bulunmaktansa ölmeyi tercih eder.

Hürriyetin; birlik, beraberlik, terakki, medenileşme ve kabiliyetlerin inkişaf etmesine vesile olması arzu edilir ve beklenir. Fikir, vicdan, ifade ve teşebbüs hürriyeti ile insanlar hem hak ve hakikat konusunda birbirlerine yardımcı ve destek olacak hem de topyekûn toplumun kalkınması, ilerlemesi, gelişmesi ve medenileşmesine hizmet edeceklerdir.

"Hem de hürriyet-i şer'îye denilen yüksek bir hakikat-i içtimaiye, Sübhan ve Ağrı dağları gibi istikbalin cibâl-i şâhikasının tepesinde ayağa kalkmış ve esaret-i nefis altına girmeyi yasak etmiş ve gayra tecavüzü tecviz etmeyerek şeriata istinad etmiş olan

sultan-ı hürriyet, yüksek sadâ ile sizin gibi mâzinin en derin derelerinde gafil ve müteferrik insanlara ‘Fen, san’at silâhıyla cehalet ve fakra hücum ediniz’ emrini veriyor.”

İstibdat, zulüm ve tahakküm altında yaşamak zorunda kalan insanların kendilerini ifade edebilmeleri, geliştirebilmeleri, kabiliyetlerini inkişaf ettirebilmeleri son derece müşkül ve sınırlı hatta imkânsızdır. Hür ve rahat bir ortamda insanlar korkmadan ve çekinmeden kendilerini ifade edebilecek şekilde bazı teşebbüslerde bulunabilirler. Tarih boyunca ilim ve fen insanların maruz kaldığı baskı ve sınırlamalar, medeni ve bilimsel gelişmelerin önündeki en büyük engellerden birisi olmuştur:

“Hem de meşrutiyet-i meşrua denilen dünyada beşer saadetinin bir sebebi ve hâkimiyet-i milliyeyi temin ile makine-yi hayatın buharı olan hürriyetteki irade-i cüz’iyeyi istibdat ve tahakkümün belâsından kurtaran meşveret-i şer’iyenin mayasıyla mayalandıran meşrutiyet-i meşrua sizi herkes gibi imtihana davet ediyor ki, sinn-i rüşde bülûğunuzu ve vasîye adem-i ihtiyacınızı görmek istiyor. İmtihana hazırlanınız. Mevcudiyetinizi ittihadla gösteriniz.”

İnsanların hayatlarını devam ettirirken sahip olmaları gereken hürriyet bu kapsamda çok önemli bir hediyedir. İnsanlar hürriyetlerini en güzel ve en mükemmel bir şekilde kullanarak hayatlarını Yaratıcı’nın koyduğu sınırlar çerçevesinde devam ettirmek ve kendilerine verilen kabiliyetleri inkişaf ettirmek için sürekli olarak bir faaliyet içinde bulunurlar.

İnsanlar, kendilerini Zat-ı Akdes’ine en aziz bir muhatap olarak yaratan Rablerine nankörlük edip O’na teveccüh etmekten vazgeçerek heva ve heveslerinin basit bir oyuncağı haline gelirlerse elbette böyleleri için “nefsin esareti”ne duçar olmuş varlıklar tabirini kullanmak abartıya kaçmayacaktır.

Sonuç

Kâinatı ve insanları yaratan Rabbimiz elbette insanların gerçek saadetinin yollarını en iyi şekilde bildiği için, bunu kendisine elçi olarak seçtiği peygamberleri vasıtasıyla tebliğ etmiştir. Nefsin sınırsız ve azgın istek ve emellerinin peşine takılan insanların saadet ve huzura kavuşmaları mümkün değildir. “Mademki yapan bilir, elbette bilen konuşur” hükmüne göre insanların dünya ve ahiret saadetinin yolu ilahi emir ve yasaklar dairesinde yaşamakla mümkün olacaktır.

Bu dairenin dışına çıkan insanların gerçek anlamda huzur ve saadete kavuşmaları mümkün değildir. Zamanımızda hürriyeti nefsin isteklerinin öncelenmesi olarak

algılayan ve bu şekilde uygulayan toplumlarda yaşanan dramlar, acılar ve trajediler bu iddiamızın en büyük delilidir.

BM Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) tarafından açıklanan 2018 Dünya Uyuşturucu Raporu ibret alınması gereken bir manzara sunmaktadır. Uyuşturucu kullanımına bağlı nedenlerden dolayı 2015'te 450 bin kişinin hayatını yitirdiği belirtilen raporda hayatında en az bir defa uyuşturucu kullananların sayısı 2015 itibarıyla 250 milyonen, bu rakam 2016'da 275 milyona ulaştığı ve bu rakamın dünyadaki 15-64 yaş arası nüfusun yüzde 5,6'sına tekabül ettiği ifade edilmektedir.

Raporda vurgulanan diğer önemli hususlar da kadınların erkeklerden daha fazla bağımlı olduğu, uyuşturucu kullanımının en erken 12-14 yaşlarında başladığı ve 18-25 yaş aralığının madde bağımlılığında doruk nokta olduğu gibi üzerinde durulması gereken önemli noktalar dır.

Uyuşturucu kullanan ve insanları esir alan alışkanlıkların eline düşen insanların düştüğü perişan durum herkesin malumudur. Ulvi hislerden ve yüce düşüncelerden uzaklaşarak süfli ve rezil hislerin ve alışkanlıkların esiri olan insanların, düştükleri bu elim vaziyetin hem kendilerine hem de insanlığa zarar vermekten başkaca hiçbir anlam taşımadığı da bedihidir.

Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte diğer bütün ülkelerin bu alışkanlarla mücadele için ayırdığı bütçe çok büyük rakamlarla ifade edilmektedir. Oysa gerçek manada insani ve fitrata uygun bir hayat yaşamamanın adresi ve formülü gayet açıktır. Kâinat Sahibinin emir ve rızası dairesinde bir hayat yaşamak ile insanlar kemal mertebelerine yükselebilir, maddi ve manevi olarak terakki edebilirler.

İslamiyet'in kâmil manada uygulandığı dönemlerde ve toplumlarda ulaşılan beşeri ahlak seviyesi gösteriyor ki nefsi esaret ve ruhi hastalıklarla mücadele eden insanlığın önünde yegâne çare olarak ilahi emir ve yasaklar çerçevesinde bir hayat yaşamak dışında herhangi bir alternatif bulunmamaktadır.

Gerçek huzur ve saadetin adresi Allah'a tam anlamıyla "kul" olmaktan geçer. Bunun dışındaki yollar sadece esaret ve felaket getirir.

Kaynakça

1. Nursi, Bediüzzaman Said. *İlk Dönem Eserleri*. İstanbul: Söz-Basım Yayın, 2012.
2. _____. *Mesnevi-i Nuriye*. trc. Abdulmecid Nursi. İstanbul: Söz-Basım Yayın, 2012.
3. _____. *Sözler*. İstanbul: Söz-Basım Yayın, 2012.